

หน่วยที่ 5 : การควบคุมงาน

การควบคุมงานหมายถึงอะไร

การควบคุมงาน หมายถึง การดูแลงานให้ดำเนินไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การควบคุมงานเป็นขั้นตอนการบริหารงานที่ผู้บริหารต้องกระทำ 2 ประการคือ

1. การประสานงาน
2. การประเมินผล

การประเมินผลการปฏิบัติงาน มีกระบวนการและขั้นตอนดังนี้

1. จัดหรือกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานตามที่ต้องการว่าอยากให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีแค่ไหน

2. ชี้ให้เห็นจุดอ่อนหรือส่วนที่มีคุณประโยชน์และวิธีการแก้ไขข้อบกพร่อง

3. อธิบายถึงสาเหตุของผู้ที่มีส่วนได้รับผลประโยชน์ยอมหรือไม่ยอมรับเอาผลหรือวิธีการใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ในงานนั้น ๆ

4. ชี้ให้เห็นผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม ระเบียบประเพณีขนบธรรมเนียม ความเชื่อของท้องถิ่นนั้น ๆ

5. ใช้ประกอบการพิจารณาความดีความชอบของผู้ปฏิบัติงาน

6. ใช้ประกอบการควบคุมและอำนวยความสะดวก เช่น ด้านสวัสดิการ เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง การแต่งตั้งบุคคลเข้าปฏิบัติงาน

ประโยชน์ของการประเมินผลงาน

1. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติรู้ว่าต้องทำงานอะไร ทำให้ได้มาตรฐานแค่ไหน และทำได้มาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่

2. ช่วยให้ผู้บังคับบัญชาวางแผนงานได้ดีขึ้น
3. สามารถจัดการฝึกอบรมได้ถูกต้อง
4. ทำให้ทราบว่า ผู้ใดบ้างปฏิบัติงานได้ดี มีคุณสมบัติ มีความรู้ ความสามารถพอที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นไป
5. ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชากับผู้บังคับบัญชา เข้าใจกันดี และช่วยปรับปรุงการทำงาน
6. สามารถกำหนดระดับ หรือขีดความสามารถที่ทุกคนยอมรับด้วยความยุติธรรม
7. ทราบได้ว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาคนใดตั้งใจและไม่ตั้งใจทำงาน

แบบและกำหนดลักษณะงานที่จะประเมิน

สิ่งที่ควรประเมินในการปฏิบัติงาน ได้แก่

1. ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
2. มนุษยสัมพันธ์
3. ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่และงานที่เกี่ยวข้อง
4. เจตคติ ความตั้งใจและความจริงจังในการทำงาน
5. ความสามารถในการวิเคราะห์งานและการตัดสินใจ

วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน

1. การประเมินผลเกี่ยวกับพฤติกรรม
2. การประเมินผลเกี่ยวกับการจัดลักษณะของผู้ปฏิบัติงาน
3. การเปรียบเทียบเป็นรายบุคคล
4. การประเมินผลความก้าวหน้าของงาน
5. การประเมินผลโดยผู้ปฏิบัติงานประเมินผลตนเอง

6. การประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานที่ต่ำกว่า
การกำหนดผลของงานเอาไว้แล้ว

7. การตราค่าผลงานโดยใช้เครื่องหมายตราจสอบราชการทั้งที่ปรากฏว่า
ดีหรือไม่ดีของพนักงานเป็นรายบุคคลโดยไม่เกิดอคติในการตราค่าสูงหรือต่ำเกินไป
8. การประเมินโดยมีการวิเคราะห์ พิสูจน์ มีการจำแนกแยกชั้น และ
มีการบันทึกเหตุการณ์เงินต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน
9. การประเมินผลด้วยการสัมภาษณ์หาข้อมูลจากหัวหน้าหรือผู้ควบคุม

การปฏิบัติงาน

10. การประเมินผลโดยเพื่อนร่วมงาน

11. การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคลตามรายการของหน้าที่
และความรับผิดชอบของแต่ละลักษณะงาน

12. การประเมินผลด้วยวิธีที่หัวหน้าหลาย ๆ คน ออกเสียงลงคะแนนแก่
ผู้ปฏิบัติงานแบบประชาธิปไตย

13. การประเมินผลโดยหัวหน้างานเป็นผู้ประเมิน มีสัมภาษณ์สัมภาษณ์จาก
หัวหน้างานว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาของตนทำงานเป็นอย่างไร

14. การประเมินด้วยวิธีจับคู่เปรียบเทียบ

อุปสรรคของการประเมินผลการปฏิบัติงาน

1. การมีข้อสมมุติฐานที่ผิด
2. อุปสรรคทางความรู้สึกรังเกียด
3. อุปสรรคทางเทคนิค

แนวการประเมินผลงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน

ก. การประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน

- การเรียนการสอน
- อาคารสถานที่
- สุขภาพภายในโรงเรียน
- ความร่วมมือร่วมใจ ชีวัญของคณะครู
- นักเรียน
- อุปกรณ์การเรียน
- งานธุรการ
- งานด้านการเงิน
- กิจกรรมพิเศษ
- การวางแผนงานและโครงการดำเนินงาน
- การประสานงานร่วมมือกับชุมชน

ข. การประเมินผลงานของผู้บริหาร

- การวางโครงการหรือจุดมุ่งหมายที่เป็นไปได้หรือไม่
- นโยบายของโรงเรียน
- การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในโรงเรียน
- การจัดสายงาน การจัดองค์การภายในโรงเรียน
- นโยบายการส่งเสริมวิชาการของครู
- ความกล้าที่จะวินิจฉัยสั่งการในความรับผิดชอบ
- ความร่วมมือภายในและภายนอกโรงเรียน
- การหารายได้เข้าโรงเรียน
- การประชาสัมพันธ์และรายงานผลการปฏิบัติงาน
- การพยายามปรับปรุงงานอยู่เสมอ

ค. การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน

- บันทึกการสอน
- วิธีสอน
- การใช้อุปกรณ์การสอน
- การวัดผล
- โครงการสอน
- การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
- ความประพฤติ จรรยา มารยาทของครู
- ความสามัคคี
- การแต่งกาย
- การเสียสละเพื่อส่วนรวม
- มนุษย์สัมพันธ์

ง. การประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน

- ความเหมาะสมในแง่วิชาการ
- รูปการจัดและการบริหารโครงการ
- ค่าใช้จ่าย
- ผลงานที่ได้รับในแง่เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

การควบคุมงานคืออะไร มีลักษณะอย่างไร มีประโยชน์อย่างไรบ้าง

การควบคุมงานคืออะไร

การควบคุมงาน มีความหมายทั้งในทางลบและทางบวกคือ เป็นการคอยดูแลมิให้ผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากแนวทางที่ควรจะเป็นและการส่งเสริมสนับสนุนให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะของการควบคุมงานเป็นอย่างไร

ก. การควบคุมภายใน หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงานที่จัดให้มีขึ้นภายในหน่วยงาน

ข. การควบคุมภายนอก หมายถึง การควบคุมที่อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของหน่วยงาน

ลักษณะของการควบคุมภายใน

ลักษณะของการควบคุมภายในของหน่วยงานเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. การควบคุมงานมีลักษณะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เริ่มจากการวางแผน การจัดองค์การและมีการนำแผนไปปฏิบัติ ในระหว่างปฏิบัติตามแผน
2. การควบคุมงานเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานโดยมีแผนและโครงการซึ่งจะต้องจัดให้มีการควบคุมแผนและโครงการควบคู่กันไป
3. ลักษณะและวิธีการควบคุมงาน อาจต้องการเทคนิคและเครื่องมือ เครื่องใช้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับกิจกรรม ระยะเวลา และผลของงานและลักษณะของงาน
4. ลักษณะการควบคุมงานประจำปกติอาจเน้นการควบคุมผู้ปฏิบัติงาน การควบคุมเงิน และการควบคุมวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยให้การบริหารงานประหยัดและมีประสิทธิภาพ และมุ่งใช้ประโยชน์จากปัจจัยการบริหารให้ได้ผลคุ้มค่ามากที่สุด

เครื่องมือในการควบคุมงานมีอะไรบ้าง

1. การใช้แผนผัง การกำหนดกิจกรรมในรายละเอียดและระยะเวลาที่จะดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ
2. การใช้งบประมาณ การดำเนินงานประจำปกติหรืองานที่มีแผนและโครงการที่กำหนดไว้สามารถควบคุมได้โดยอาศัยงบประมาณ เช่น การจัดสรรงบประมาณให้ตามผลงานที่ได้รับ แบ่งเป็นงวด ๆ เป็นต้น

3. การใช้เจ้าหน้าที่ การควบคุมงานโดยมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรวดเร็ว สามารถแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่และมองเห็นสภาพการปฏิบัติงานจริง ๆ

4. การใช้ห้องปฏิบัติการ การจำลองแผนกหรือดำเนินการทั้งหมด การเชื่อมโยงงานด้านต่าง ๆ มีระบบการรายงานผลงาน การสั่งงานซึ่งสามารถควบคุม การปฏิบัติได้ตลอดเวลา

ประโยชน์การควบคุมงานมีอะไรบ้าง

1. การควบคุมอย่างเหมาะสม จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนมีความ ตื่นตัว มีความรู้ความเข้าใจในงาน มีความรับผิดชอบพร้อมที่จะรับการตรวจสอบและ ชี้แจงงานในหน้าที่ของตนได้
2. การควบคุมงานช่วยให้รู้ถึงระดับความรู้ความสามารถที่แท้จริงของ ผู้ปฏิบัติงาน ขวัญกำลังใจในการทำงาน ตลอดจนข้อคิดเห็นของผู้ปฏิบัติอื่นจะช่วยให้ ทุกคนเกิดความรู้สึกผูกพันและถือว่ามีส่วนร่วมในความสำเร็จและล้มเหลวของหน่วยงาน
3. การควบคุมงานช่วยกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสนใจงานในหน้าที่ มีความมั่นใจและมีโอกาสได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถสูงขึ้น
4. การควบคุมงานช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพสำเร็จเรียบร้อย ตามแผนและโครงการที่กำหนดไว้
5. การตรวจสอบความก้าวหน้าของงานตามกำหนดเวลาจะช่วยใน การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและปรับเปลี่ยนให้มุ่งไปสู่เป้าหมาย ได้รับผลงานตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้
6. ทำให้ทราบว่า ผลงานที่ออกมานั้นเป็นไปตามมาตรฐานงานหรือไม่ อย่างไร
7. การควบคุมงานช่วยให้มีการพัฒนาวิธีการปฏิบัติจัดหาเทคนิคการ ควบคุมงานให้เหมาะสม น่าเชื่อถือ ใช้ประโยชน์ได้จริงจังและเป็นที่ยอมรับ

8. การควบคุมงานช่วยให้ทราบว่า จะเลือกใช้วิธีการใด สำหรับงาน
อย่างไร ไม่ปล่อยให้เลือกปฏิบัติได้ตามความพอใจ หรือไม่สามารถเลือกใช้วิธีการ
อย่างอื่นได้อีก

มีเทคนิคในการควบคุมงานอย่างไร

1. การนำเอาวิธีการและแนวคิดในการทำงานอย่างมีระบบมาใช้เป็น
เทคนิคประการหนึ่ง ที่มองการบริหารงานในรูปของกระบวนการ ซึ่งถือว่า การควบคุม
งานเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญและจำเป็น โดยพิจารณาถึงลักษณะการติดต่อสื่อสาร ข้อมูลที่
เกี่ยวข้องและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การควบคุมงานในยุคปัจจุบันมีการนำแนวคิดและหลักเกณฑ์ทางสถิติ
คณิตศาสตร์ มาใช้อย่างกว้างขวาง เทคนิคการควบคุมงานที่รู้จักกันดี เช่น PERT,
QCC, TQM หรือ ISO 9000 เป็นต้น

ปัญหาในการควบคุมงานมีอะไรบ้าง

1. จัดระบบงานไม่ดี การกำหนดอำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน ระบบการ
ติดต่อประสานงานยุ่งยาก
2. หัวหน้าหน่วยงานไม่เห็นความสำคัญ
3. การขาดแคลนเครื่องมือและเทคนิคการควบคุมงาน
4. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้ปฏิบัติงาน
5. ไม่มีหลักเกณฑ์และมาตรฐานการควบคุมงาน